Ölümünün 69. yılında Stalin…

E. Bahri

Kızıl Bayrak Yazıları / 05 Mart 2022

Yaşamı ve eylemi sosyalizmin zaferine adanmış bir lider!

Lenin'in ardından Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekterliğine seçilen Josef Stalin, yaşamını yitirdiği 1953 yılına kadar bu görevi sürdürdü. 20. yüzyılın ikinci çeyreğine damga vuran liderlerden biri olan Stalin, hem çok sevilen, hatta kimi zaman ilahlaştırılan, hem de çok nefret edilen, bazıları tarafından "acımasız bir diktatör"' olmakla suçlanan bir lider oldu.

Stalin liderliğinde gerçekleştirilen tarihsel önemdeki işlerde önemli hatalar yapılmış olsa da, özünde Sovyetler Birliği'nin ayakta kalması ve sosyalizmin zaferi uğrunaydı. Bu bağlamda Stalin'i hedef alan her saldırının arka planında ideolojik bir karşıtlık, sınıfsal bir düşmanlık vardır. Zira bu saldırılarda hedef alınan sadece Stalin değil, onun şahsında Sovyetler Birliği ve sosyalizmdir. Bununla birlikte, Sovyetler Birliği de Stalin de, sosyalizmin tarihsel sorunları kapsamında devrimci eleştiriden muaf değildir.

***

1879 yılında doğan Stalin gençlik yıllarında Marksizmden etkilenmiş, 1898'de Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ne katılmıştır. Parti'de yaşanan bölünmede Bolşevik saflarda yer almış, yaşamı boyunca da bu saflarda mücadele etmiştir.

İlk kez 1902'de tutuklanan Stalin, 1917 Şubat Devrimi'ne kadar pek çok kez tutuklanıp Sibirya'ya sürgün edilmiştir. 1913-1917 yılları arasında altı kere sürülmüş, beşinde sürgün yerinden kaçmıştır.

1906 Stockholm Parti Kongresi'ne katılan Stalin, bu tarihten sonra partinin önderlik kadroları arasında yer almıştı.

1912 yılında yayınlanan Pravda gazetesinin ilk başyazarı olan Stalin, Transkafkasya'da Bolşevik partinin yeraltı örgütlenmesinde etkin bir rol oynamıştır.

1913 yılında Bolşevik Parti Merkez Komitesi'ne seçilen Stalin, 1917 Şubat Devrimi gerçekleştiğinde, sürgünde bulunduğu Sibirya-Turukhan'dan Petrograd'a dönmüştür.

Şubat Devrimi'nden sonra Kamanev ile birlikte Pravda'yı yöneten Stalin, ilk dönem Geçici Hükümet'in desteklenmesini savunan bir tutum almış, ancak Lenin'in dönüşünden kısa bir süre sonra bu tutumunu terk etmiştir. O sürecin ardından yaşanan parti içi görüş ayrılıklarında hemen her zaman Lenin'in safında yer almıştır.

Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra 1917-1923 yılları arasında Milliyetler Komiseri, 1919-1923 yılları arasında İşçi ve Köylü Denetim Komiseri olan Stalin, iç savaşta etkin rol oynayan Bolşevik liderlerden biri olmuş, Kızıl Ordu'nun üst düzey siyasi komiserliği görevini zafere kadar sürdürmüştür.

Lenin'in rahatsızlanması üzerine 1922'de Merkez Komitesi sekreterliğine seçilen Stalin, Lenin'in kendisiyle ilgili "kaba biridir" değerlendirmesi üzerine istifasını sunmuş, ancak Troçki dahil Merkez Komitesi istifayı kabul etmediği için görevini sürdürmüştür.

Lenin'in ölümünden sonra partide etkin olan Stalin, Troçki, Zinovyev, Kamanev, Buharin gibi önde gelen Bolşevik liderlerle fikir ayrılıkları yaşamış, bu politik çatışma diğerlerinin partiden tasfiye edilmesiyle sonuçlanmıştır.

Stalin'in en çok eleştirilen icraatları, eski Bolşevik parti liderlerinin tasfiye edilmeleri, 1930'lu yılların sonunda gerçekleştirilen duruşmalar sonucunda idam edilmeleri ve o yıllarda parti içinde yaşanan büyük tasfiyelerdir.

İkinci emperyalist paylaşım savaşı öncesine tekabül eden o yıllarda batılı emperyalistlerin Sovyetler Birliği'ne karşı saldırganlığı artmış, Stalin liderliğindeki yönetimi yıkmak için çeşitli planlar hazırlanmış, emperyalistler ile işbirlikçileri, işi askeri bir darbe hazırlama noktasına vardırmışlardır. Eski parti liderlerinin idamı ve uç noktalara varan tasfiyeler elbette savunulamaz. Ancak bu tasfiyelerin "olağan" koşullarda gerçekleşmediği, batılı emperyalistlerin komplolarının yarattığı basıncın, olayların o dramatik noktaya varmasında özel bir rol oynadığı da göz ardı edilemez.

Stalin liderliğindeki ekibin Sovyetler Birliği yönetiminde belirleyici rol oynadığı 1930'lu yıllarda büyük atılımlar gerçekleştirilmiştir. Emperyalist ülkelerin 90-100 yılda gerçekleştirdikleri ilerlemeyi, Stalin liderliğindeki Sovyetler Birliği on yılda yapmıştır. Bu büyük atılımlarda Stalin'in belirgin bir rolü olmuştur. Yine de belirleyici olan parti kadrolarının yaratıcı çalışmaları ve işçi sınıfı ile emekçilerin sergiledikleri büyük fedakarlıklardır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasına yol açan sorunların kaynağı öncesiyle birlikte bu dönemde belirginleşmeye başlamış, bununla birlikte sosyalizmin tarihsel kazanımlarının önemli bir bölümü de bu aynı dönemde gerçekleştirilmiştir.

Eğitim, kolektif üretim, sağlık, barınma, beslenme, teknik donanım, endüstriyel gelişim, kentleşme, güçlü bir işçi sınıfının oluşumu vb. alanlarda sağlanan muazzam sıçramalar, Sovyet halklarından güç alana Kızıl Ordu'nun Hitler faşizmini ezmesinin birikim ve koşullarını da yaratmıştır.

Ağır yıkım ve kayıplar pahasına faşizmi ezen Kızıl Ordu, Berlin'in merkezindeki Reichstag'a kızıl bayrağı dikerek zaferini ilan etmiştir. Faşizmin ezilmesi Doğu Avrupa'da komünist partilerinin yönetimi almasına olanak yaratmış, dünya genelinde sosyalizmin prestijini doruk noktasına taşımıştır.

Sovyetler Birliği savaşta yaşadığı eşi benzeri görülmemiş yıkımlara, 25 milyonu aşkın insanın kaybına, yüzlerce kentin haritadan silinmesine rağmen, kolektif üretimle kısa sürede toparlanmayı başarmış, bu sayede 1963 yılında Uzay Çağı'nı başlatma onurunu kazanmıştır.

***

Stalin, Sovyetler Birliği'nde yaşanan sorunların, işlenen büyük hataların sorumlusu olsa da, bu büyük başarıların onurunu da taşımaktadır. Zira o kader belirleyici yıllarda partinin önde gelen lideri olarak özel bir rol oynamıştır.

Bu rolün kişisel boyutları olmakla birlikte, lider de bir tarihsel dönemin ürünüdür. Olaylarda lider kimliği ile Stalin'in rolü çok önemli olsa da,

süreçlerde belirleyici olan parti örgütü ve Sovyetler Birliği'nde yaşayan halklar olmuştur. Bu bütünü etkileyen Stalin, bu bütünün şekillendirdiği bir liderdir aynı zamanda.

***

Kuşkusuz Stalin burada kısaca değindiğimiz çalışmalarının çok ötesinde bir liderdi. Duruşuyla olduğu kadar, siyasal-örgütsel pratiği ve yazılı çalışmalarıyla ezilenlerin umudu olan Stalin, kapitalist-emperyalist sistemin nefret ettiği bir liderdir. Ölümünün üzerinden 69 yıl geçmesine rağmen, burjuvazi ile dalkavukları halen Stalin'e kin kusuyorlar. Birtakım haddini bilmezler Stalin'i Hitler ile aynı kefeye koyuyorlar. Bu saldırılara liberal takımının önemli bir kısmı da katılıyor.

Liberalinden faşistine, dincisinden muhafazakarına kadar uzanan bir koronun Stalin'e saldırması tesadüf değil. Bu saldırıların bazılarının sosyalizm adına yapıldığı söylense de, özünde hedeflenen Sovyetler Birliği ve sosyalizmdir.

Stalin ne bir ilah ne eleştiriden muaf bir liderdir. Stalin'e nefretle saldıranlar, bir lideri hedef alıyor görünseler bile, özünde sosyalizme saldırıyorlar. Zira tüm hatalarına rağmen, yaşamı da tarihsel eylemi de sosyalizmin zaferine adanmış bir liderdir.